

24. Svjetski dan bolesnika

24th World Day of the Sick

Stjepan Baloban

Katolički bogoslovni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Vlaška ulica 38, p.p. 432 10000 Zagreb, Hrvatska
Catholic Faculty of Theology, University of Zagreb, Vlaška 38, pp432 10 000 Zagreb, Croatia

Received February 15th 2015;

Accepted February 17th 2015;

Ključne riječi:

Kratki naslov:

Keywords:

Running head:

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Prof. dr. sc. Stjepan Baloban, Redoviti profesor, pročelnik Katedre socijalnog nauka Crkve, Katolički bogoslovni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Vlaška ulica 38, p.p. 432, 10001 Zagreb, Hrvatska • E-mail: stjepan.baloban@zg.t-com.hr

Milosrđe i nježnost u hrvatskom društvu
24. Svjetski dan bolesnika
Zagreb, Frankopanska, 11. veljače 2016.
2 Kor 1, 3-10; Iv 2, 1-11

U koga se čovjek danas može pouzdati? Kome može vjerovati? To su pitanja koja postaju sve aktualnijima kako u javnom životu tako, nažalost, sve više i u osobnim kontaktima i neformalnim susretima. U takvom vremenu nesigurnosti, podjela, pa i straha pred budućnošću i u vremenu u kojem nasilje i tragične posljedice ratova mijenjaju sliku svijeta i Europe, papa Franjo u *Poruci za 24. svjetski dan bolesnika 2016.* poziva na razmišljanje o temi: Pouzdati se u milosrdnoga Isusa poput Marije: „Što god vam rekne, učinite!“ (Iv 2,5). (usp. Papa Franjo, Pouzdati se u milosrdnog Isusa poput Marije: „Što god vam rekne, učinite!“ /Iv 2,5/, u: *Službeni vjesnik Zagrebačke nadbiskupije 102 /2015/, br. 5, 453-454*). Tema „pouzdati se“ povezuje se uz „milosrdnu ljubav“, uz Izvanrednu godinu milosrđa koja se u Katoličkoj Crkvi slavi od 8. prosinca 2015. do 20. studenoga 2016.

Kome danas mogu vjerovati bolesni i zdravi ljudi u Hrvatskoj, a posebno pacijenti i zdravstveni djelatnici koji se brinu za bolesne? Svjetski dan bolesnika u prvi plan stavlja bolesnoga čovjeka, ali i pitanje: kako se susresti i odnositi prema bolesti, posebno teškoj bolesti koja nas je iznenada snašla? Papa Franjo, poznat po snazi svojih gesta i riječi, naglašava da teška bolest „uvijek dovodi ljudsku egzistenciju u krizu i sa sobom nosi dublja pitanja. Prva čovjekova reakcija može ponekad biti pobuna: zašto se to dogodilo upravo meni? Može osjetiti očaj, misliti da je sve izgubljeno, da ništa više nema smisla...“ (Isto, 453).

U takvim situacijama svaki čovjek, vjernik ili nevjernik, istinski tražitelj ili buntovni poricatelj „svega onostranoga“ stoji pred pitanjem: što slijedi nakon ovozemaljskoga života? Ne ulazeći u egzistencijalne drame onih koji ne vjeruju, papa Franjo naglašava da je za kršćanina vjera u Boga u susre-

tu s teškom bolešću stavljena na kušnju, ali vjera „istodobno može otkriti sve svoje pozitivne potencijale. Ne zato što vjera daje da nestane bolest, bol ili pitanja koja oni sa sobom nose, nego zato što nudi ključ kojim možemo otkriti najdublji smisao onoga što proživljavamo; ključ koji nam pomaže vidjeti kako bolest može biti put koji će nas dovesti bliže Isusu koji hodi uz nas, noseći križ“ (Isto, 453).

Vjera, dakle, u teškim trenucima bolesti, ali i u drugim životnim nevoljama može ponuditi ključ razumijevanja onoga što se s nama događa. Kako doći do tog ključa? Tko nam pomaže otkriti ključ? To je, prema papi Franji, Marija, jer je ona iskusila put krize i znala se naći „u pravom trenutku na pravom mjestu“. Tako je bilo i na svadbi u Kani Galilejskoj na kojoj su se u velikoj nevolji našli mladenci jer im je usred svadbe ponestalo vina. Marija nije samo prepoznala teškoću, nego ju je doživjela osobno, a djelovala je žurno i diskretno. Ona ne stoji nemoćno pred problemom, ne osuđuje domaćina zbog toga što se nisu dobro pripremili za svadbu. Marija se obraća Isusu i pred njega stavlja konkretni problem: „Vina nemaju.“ (Iv 2,3) Bez obzira na Isusov odgovor da još nije došao njegov čas, ona kaže poslužiteljima: „Što god vam rekne, učinite“ (Iv 2,5). Isus nakon toga čini čudo, pretvara veliku količinu vode u vino za koje uzvanici primjećuju da je bolje od prethodnoga. Riječ je o „šest kamenih posuda od po dvije do tri mjere“ (Iv 2, 6). Jedna mjera iznosila je oko 40 litara: možemo sami izračunati koliko je to bilo vina!

Marija, poput brižne majke, vidi puno više i puno dublje od običnih ljudi – kao, uostalom, i svaka majka. Marijino majčinsko srce ispunjeno je milošću njezina Sina, njegovom nježnošću i osjećajnošću za čovjeka u nevolji. Stoga ona ima budno oko i u konkretnoj nevolji čini sve da pomogne, sama ili molbom svome Sinu da on to učini. Božja nježnost ogleda se u Marijinoj brizi. Stoga s razlogom Svjetski dan bolesnika slavimo na Marijin blagdan. Sveti Ivan Pavao II., koji je ustanovio Svjetski dan bolesnika, želio je taj dan mo-

litve za bolesnike, pacijente i zdravstvene djelatnike, povezati s blagdanom „Gospa Lurdske“, uz marijanski blagdan.

Slika svadbe u Kani Galilejskoj, stavlja u središte *milosrdnoga Isusa* koji pomaže, čini čuda. Isus je slika milosrdnoga Boga, Oca milosrda i Boga svake utjehe koji nas tješi „u svakoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog“ (2 Kor 1, 4-5), kako to objašnjava sveti Pavao u drugoj poslanici Korinćanima.

Kako to Božje milosrde može doći do čovjeka, do svakoga čovjeka, kako se može „proširiti“ u društvenom životu? Upravo to je glavni cilj „izvanredne godine milosrda“ u kojoj se nalazimo. Bog trajno traži „put svoje milosrdne ljubavi“ do čovjeka, osobito do bolesnoga, patnika, napuštenoga, izigranoga, razočaranoga čovjeka. Ovdje nije riječ o pomoći „na daljinu“ ili pomoći preko različitih vježbi i tehnika te čitanja znakova koje nam različiti iscjelitelji, istina uz popriličan novac, nude preko sredstava informiranja. Božje milosrde dolazi do čovjeka preko drugoga čovjeka, preko Crkve i njezinih službenika, ali i preko svakoga kršćanina i čovjeka dobre volje. Ono na osobit način dolazi do čovjeka preko zdravstvenih djelatnika, liječnika i medicinskog osoblja. Nisu li upravo medicinske sestre one koje poput Marije često vide prve nevolju, problem i slično, od liječnika traže milosrdno srce i nježnost, a pacijentima obično kažu: „Čini-te što vam rekne!“.

Drugim riječima, ljudi, kršćani pa i članovi Crkve mogu – poput Marije – biti ogledalo Božje nježnosti i milosrda ili priječiti, ne daj Bože, i zapriječiti put Božje milosrdne ljubavi do svakoga čovjeka.

Znakovita je poruka iz Kane Galilejske: uz milosrdnoga Isusa su njegovi učenici, njegova brižna majka Marija i poslužitelji. Svaki od njih ima svoje mjesto u odnosu na širenje milosrdne ljubavi Božje. Najprije Isusovi učenici koji ga okružuju. Tu su i Petar i Juda, Ivan i Toma, kao i Jakov. Svaki je poseban, kao da predstavlja dio ljudi, kršćana, nekada i danas. Crkvu čine različiti kršćani. Nismo svi isti, ima jakih i slabijih, ima kolebljivih i onih koji misle da jedino oni znaju što je ispravno, a što je krivo; što je pravedno, a što je nepravda; što je od Boga, a što je od zloga. Ta različitost govori o tome da je čovjek uvijek samo čovjek – nekada slab, a nekada jak, a Bog je uvijek Bog, i to milosrdni Bog koji za prakticiranje svoje milosrdne ljubavi treba čovjeka, treba mene i tebe, treba u medicinskom sustavu liječnike i medicinske sestre i uopće medicinsko osoblje. Kako je to bilo znakovito u nevolji na svadbi u Kani Galilejskoj! Protagonisti Božje milosrdne ljubavi su Isus, Marija i poslužitelji, a ne – kako bismo to možda mi, ljudi, mislili – mladenci. Znakovita je uloga „poslužitelja“, to jest onih kojima se najprije obraća Marija riječima „Što god vam rekne, učinite!“ (Iv 2,5) a nakon toga Isus koji od njih traži da napune posude vodom i nakon toga odnesu vino ravnatelju stola. Isus čini čudo, ali želi ljudsku suradnju. Ti „neimenovani ljudi iz Evandjelja uče nas nečem velikom. Ne samo da slušaju, nego slušaju velikodušno: napuniše posude do vrha (usp. Iv 2,7). Oni vjeruju Majci te spremno i dobro čine ono što se od njih traži, bez prigovora i kalkuliranja“ (Isto, 454).

Dvije riječi na osobit način odjekuju u papinoj poruci, to je *Božje milosrde* i *Božja nježnost*.

Božja je nježnost, naglašava papa Franjo, „prisutna u životima svih onih koji pohađaju bolesne i razumiju njihove potrebe, čak i one neprimjetne, jer gledaju očima punim lju-

bavi. Koliko puta majka koja bdije uz krevet svog bolesnog djeteta, ili dijete koje se brine za starijeg roditelja, ili unuk i unuka koji se brinu za baku ili djeda, stavlja svoju molitvu u Gospine ruke!“ (Isto, 454).

Božja nježnost u našoj hrvatskoj stvarnosti? U našem hrvatskom društvu sve manje je povjerenja u ljude i u institucije, a sve više prevladava sila i nasilje trenutno jačega, grubost u komunikaciji i postupcima, što je u javnom životu bilo izrazito vidljivo proteklih godina, posebno u obnašanju političke vlasti. Protekle godine bile su obilježene grubošću, nadmudrivanjem i „silom jačega“ – onoga na vlasti. Nije bilo „mudrosti srca“ na koju je prošle godine za 23. svjetski dan bolesnika pozvao papa Franjo. Nisu se birale ni riječi ni sredstva, samo da se provede vlastita zamisao, a često i vlastiti hir, koji je uglavnom bio daleko od općega ili zajedničkoga dobra. Tako se od vrha širilo nepovjerenje i razorne podjele na niže slojeve društva, ali i u međuljudske odnose. Kako je to utjecalo i kako utječe na odgoj djece i mladih? Što su mogli u takvoj situaciji očekivati bolesni ljudi i zdravstveni djelatnici koji se svakodnevno susreću s konkretnom bolešću i konkretnim čovjekom, s najčešće nemoćnim i teško bolesnim čovjekom?

Možemo li u rješavanju mnogobrojnih problema u hrvatskom društvu, a prije svega onih u hrvatskom zdravstvu, očekivati više „Božjega milosrda“ i više „Božje nježnosti“; više milosrda prema bolesnima i onima koji su siromašni i ne mogu platiti svoje liječenje; oni su jednako djeca Božja kao i oni drugi koji mogu platiti... .

Kako je bilo duši ugodno, a srcu drago čuti novoga hrvatskoga premijera Tihomira Oreškovića kada je (parafrazirajući kanadskog premijera Justinea Trudeaua) na početku svoje službe poželio da „Hrvatska postane nježna i ljubazna nacija“. Nisam dobio dojam da je to „zazvonilo“ u hrvatskoj medijskoj i uopće društvenoj javnosti? Štoviše, neki i dalje inzistiraju na dosadašnjem „mi ili oni“.

Milosrde i nježnost u hrvatskom društvu! Je li to moguće? Je li to moguće bez Božje pomoći? Ali, oprez! Kako dolazi do Božje pomoći? Kako je Isus pomogao u Kani? Tu su bili Marija i poslužitelji. Marija je i danas tu, među nama. Ona je svaki dan među nama. A poslužitelji! Možemo li svaki na svojem radnom mjestu postati „poslužitelji“, poslužitelji preko kojih će se širiti Božje milosrde i Božja nježnost u ovu našu hrvatsku stvarnost?

Na 24. svjetski dan bolesnika, papa Franjo nas poziva da „zamolimo milosrdnog Isusa, po zagovoru Marije, njegove i naše Majke, da svima nama udijeli istu raspoloživost za služenje onima u potrebi i, konkretno, našoj bolesnoj braći i sestrama. Katkad to služenje može biti naporno i teško, ali sigurni smo da će Gospodin pretvoriti naše ljudske napore u nešto božansko. Mi također možemo biti ruke, srca koja pomažu Bogu činiti svoja, često skrivena, čuda“ (Isto, 454) – pa i čuda u funkcioniranju i uređenju hrvatskoga zdravstvenog sustava.

Možemo li, potaknuti – vjerujem, iskrenom premijerovom željom da Hrvatska „postane nježna i ljubazna nacija“ – očekivati upravo to, tu nježnost, ljubaznost i milosrde u odnosu na bolesne i nemoćne u hrvatskom društvu?

Literatura/References

Kod autora